

Knyga Apie Darių ir Girėną Šešiomis Kalbomis

Žurnalistas Bagdonas Matas, norėdamas duoti pilną mūsų d'vyrių Dariaus ir Girėno žygo įvertinimą, o ypač norėdamas išskirti jų tragiško žuvimo priežastis, parašė knygą, pavadinimą "Teisybė apie Lietuvai". Knygoje yra surinkta visa medžiaga apie kelionę ir tragišką mirtį. Knyga turės apie 100 puslapių ir be lietuvių kalbos bus išleista dar angliškai, prancūzų, čekų, rusų, italų ir lenkų kalbomis. — Tsb.

Pragyvenimo Minimumas Lietuvoje

Pragyvenimo minimumas Lietuvoje tuo tarpu sumažėjo. Vienas asmuo pragyventi mėnesį gali už 65,72 lt., šeima iš dviejų asmenų už 111,44 ir šeima iš penkių asmenų už 166,531 litus. Gyvendamas mėnesį, vienas asmuo turi išleisti maisto produktams 27,66 lt., apsirngimui 8,11 lt., butui 14,70 lt., šviesai ir kurui 12,30 lt. ir kitiems reikalams 2,95 litus. Per eilais metais vienas asmuo pragyventi mėnesį galėjo tik už 92,72 lit. — Tsb.

Lietuvos Prekyba Su Užsieniais Rugpjūčio Mėn.

Šių metų rugpjūčio mėnesį Lietuva įvairių prekių eksportavo (išvežė užsienin) už 14.600.000 litų, o iš užsienių įvežė už 13.400.000 litų. Rugpjūčio mėn. padidėjo arklių, galvijų, kiaulių, šviežios mėsos, lašinių ir sviesto eksportas. Kiaušinių, javų ir linų eksportas sumažėjo. Importo per tą patį laiką svarbiausią vietą užėmė trąšos, benzinas, akmens anglis, cementas. Cukraus ir silkų įvežimas sumažėjo. Tsb.

Sovietų Ukio Kolektivizavimo Pasekos

Pažvelgus į paduodančius skaičius, kokio apvertkinoj buklėj atsidūrė sovietų ukis, jį su kolektivizavimu. 1930 m. javų derlius Sov. Rusijoje sudarė 75,2 milijonus tonų, o 1932 m. tesiekė vos 58, mil. tonų. Kai dėl šių žemės derliaus, tai aišku, kad jis jokiu būdu nepasiekė 1932 m. derliaus. 1928 m. ragiuočių buvo priskaitoma ligi 70,5 mil. štukų; 1930 m. — 52,5 mil., o 1932 m. šis skaičius krito ligi 35 mil. štukų. 1928 m. buvo 20,3 mil. kiaulių, 1930 m. — 13,3 mil. ir 1932 m. — tik 10 mil. Tas pats ir su avimis: 1928 m. buvo 146,6 mil., o 1932 m. — tik 75,5 mil. Jei ir ant toliau ta kolektyvė gamyba eis žemyn, kaip kad ji gamyba per čia pažymėtus laikotarpus, Sovietai bus priversti daryt ukės kolektyvizacijos reformas.

Laivas "Frederik VIII" New Yorke

Skandinavų Amerikos Linijos laivas S.S. "Frederik VIII" pasiekė perėla pirmadienį New Yorką po patogios kelionės. Laive buvo daug Amerikos lietuvių kurie sugrįžo iš Lietuvos. Tarp jų buvo sekantieji: Stanislovas ir Teklė Brukniūnai su savo vaikais Alvirą ir Alfonsu iš Chicago, Illinois; Juozas Januškevičius, Hartford, Conn.; Antanas Januškaitis, Maspeth, L.I.N.Y.; Ona Matonienė, Astoria, L. I.; Jadvyga Civilkienė, Boston, Mass.; ir Antanina Kaleckienė, Plius Draugis ir Jonas Vosilius. Kiti šios linijos išplaukiamai iš New Yorko yra S.S. "United States" spalio 31-mą ir S.S. "Frederik VIII" lapkričio 9-tą.

GVARANTUOTA VISIEMS KENCIANTIEMS NUO Skausmų Piltve Geso — Rugšities Nesuvirškinimo, Etc. Sunkiausias ligos yra lengva išgydyti DEL PEPSINIC SELTZER arba gražinam piltve. Butinai nusipirkti šiek tiek šandien nuo Juo Vaitaininko arba rašykite: PEPSINIC SELTZER CO. Worcester, Mass. Atminkite Garantiją



Morgenthau Pranašauja Karą

Žymus Suv. Valstijų Diplomas ir ekonomistas Henry Morgenthau, dalyvavęs pasaulinėse Londono ir Žinevos konferencijose kaip ekspertas ir patarėjas ekonominiuose ir politiniuose dalykuose, pranašauja neišvengiamą Europoj karą, kuris, jei ne šiais metais, tai sekančiais, 1934 metais, prasidėsia.

Sulig Morgenthau nuomonės, Europos karas prasidės Paryny, kur naziai bandys atremti francūz kariuomenę. Antra vieta busianti apie Dunojų — Rumuniją, Austriją. Trečia, tai Dancigo koridorius Rytinėj Prusijoje, ir 4-ta karės pradžia vieta, nurodoma ant Adujatikos jurų, kurias Mussolini nori užimponuoti.

Šiose dienose girdime įvairių apie Europos karą pranašysčių, ir jos visos, daugiau ar mažiau, turi teisybės. Tik tai tuo tarpu didžiomas žmonių opinija yra daugiau nukreipta Vokietijos bei Japonijos link. Tačiau Morgenthau parengia Europos karės pradžia ant vandens arba Paryny. Tas reiškia, kad prancūzai pirmi pradės karą, o antri — lenkai Rytinėj Prusijoje. Kad dabar kalbėt apie karą rodo kitaip ir negalėtų but. Vokiečiai šiandien kariaut negali, bet jie smarkiai rengiasi. Ir jeigu Vokietija bandys nepaklaust Prancūzijos perspėjimo, tai gali but, kad pastaroji griebis priešą sunaikyt, kolai jis dar neprisirengęs.

Pasaulinė karė padarė ant 600 milijonų dolerių išlaidų. Kariavusios valstybės neįstengė už padarytas skriaudas viena kitai atsistieit ir neatsiteis. Na, kas atsitiktų, jei šios pranašystės išsipildytų ir Europoje užsikurtų naujas karinis gaisras? Rodos, čia aiškino nereikia. Tas pasaulinio karo sunkenybės ir šiandien mes nešame.

Britanija Nesamdys Senų Arkitektų

Londonas. — Šiomis dienomis Britanijos vyriausybė nutarė nesamdėti senesnių arkitektų kaip 55 metų, nes tai yra per seni, kad imtis \$10,000,000 ofisinio bloko budavojimu prie Whitehall vietos. Ši savo nutarimą aiškina tuomi, kad tokiu būdiniu darbas gali tešis keletą metų ir todėl valdžia bijosi, kad nenumirtų pirm negu budinkas galėtų but pastatytas.

Pirmutinis "Miegamas" Orlaivis

Newark, N. J. — Iš Atlantos, atskrido čia orlaivis su įrengtais miegojimui kambariais, kuriuose du pasażeriai miegojo. Eastern Air Transporto Kompanija žada savo 18 pasażerini orlaivius pertvarkyt į miegamuosius orlaivius, kur rasis du miegrumiai su šaly jų įtaisytomis sėdynėmis del kitų 5 pasażerų.

Angliakasių Streikas Prasideda Indianoje

Sullivan, Ind. — Suvienujų Angliakasių Unijos Amerikoje, distrikto 11-to vyresnieji mėgino sustabdyt generalę angliakasių streiko pradžia Indianoje. Po pasiuntimo sargų į Sullivan apskritį numalšint riaušes tarp angliakasių, 2,000 unijos anglies kasėjų Lintono distrikte, sustreikavo, reikalaudami unijos pripažinimo tame distrikte. Darbininkai susirinko po pietų susitart ką darys toliau. Čia išgirdo unijos vyresniųjų raginimus, kad streikiariai grįžtų prie darbo, nes prezidentas pra-

šė visų darbininkų bendradarbiavimo, pagelbėt išvest šią šalį iš krizio.

Sullivan apskritį, didžiama unijos angliakasių nedarba, bet užsilaiko ramybę. Šalies sargai patroliuoja kelius, vedančius į Starburn ir Hoosier kasyklas.

"Vienybė" Sustojė Ėjus

Vienas iš senesniųjų Amerikos Lietuvių laikraščių "Vienybė", kuri per 47 metus savo tautai tarnavo, dabar sustojė ėjus del pasunkėjusių ekonominių aplinkybių. "Vienybės" Bendrovės Direktoriatas apie "Vienybės" užsidarymą skelbia sekančią žinią:

"Vienybės" Bendrovės direktoriatas dėjo visas pastangas išlaikyti Vienybę gyva, bet skleidžiami gandai, kad Vienybė bankrutuoja, ekonominė depresija, kuri daugybei mūsų žmonių atėmė perkamąją galę, sustabdė prenumeratas, biznį ir kitas laikraščio pajamas, ir todėl, nežiurint visų pastangų ir norų, tenka Vienybės leidimą nutraukti. "Šis numeris yra paskutinis Vienybės leidinys. Vienybės direktoriatas su širdgėla priverstas atiduoti laikraštį likimui.

"Vienybės" Bendrovės Direktoriatas"

Tai smugis lietuvių tautiskam judėjimui, o sykiu ir faktas, kuris, apart pasunkėjusių ekonominių aplinkybių, parodo ir lietuvių ištautėjimą ir neatbolumą savo spaudą palaikyt.

Ziema Bus Anksti; Bet Bus Šalta ir Ilga

Harrisburg, Pa. — Pensilvanijos seni fermeriai, kurie jau nekarta pasekmingai atspėjo visokių orus, dabar jie spėja iš visokių žvėrių ir paukščių ženklų, jie sako kad ši ziema bus ankstyva, šalta ir ilga, kokią pamačiau seniausiu gyventojai. Fermeriai pradėjo pasirenginėti ant tosių žiemos ir duoda patarimą kitiems, kad panašiai padarytų.

PREZ. RUZVELTAS UŽJAUOTOS TELEGRAMA HILLQUIT ŽMONAI

New York, sp. 9. — Del žymiausio Amerikos socialistų vado, Morris Hillquit mirties, prezidentas Roosevelt pasiuntė jo žmonai užjauotos telegramą.

Kas Daryti su 11 Milijonų Bedarbių

Washington. — Darbo Federacijos metiniame suvažiavime pasireiškus tvirtam pageidavimui įvesti dirbtuvėse 30 valandų darbo savaitę, manoma, jog kongrese vėl bus patiektas bilius įvesti 30 valandų savaitę. Kongreso specialioje sesijoje toks bilius buvo patiektas ir senatas buvo jį priėmęs didele balsu dauguma, tačiau susilaukta kliūčių atstovų rumuose, sužinojus, jog Prezidentas Roosevelt tam nepritarla ir nori išbandyti savo planą su NRA.

Darbo Federacijos vadai nurodo, jog, neįvedus 30 valandų savaitės, bedarbių skaičius nesumažės. Šią vasarą 3 milijonai bedarbių įstatyta į darbą, bet kas įstatys į darbą dar 11 milijonų bedarbių — štai tas okepus klausimas, kuris butinai reikalauja išrišimo.

Mirė Socialistų vadas

New York. — Spalio 8 d. mirė Amerikos socialistų partijos vadas advoktas Morris Hillquit, 64 metų amžiaus. Nuo 1929 m. jis buvo socialistų partijos komiteto pirmininku. Jis visą laiką vadovavo socialistų dešiniąjam sparnui ir griežtai priešinosi kairojo sparno pastangoms, įstoti į trečiąjį (komunistų) internationalą. Hillquit buvo gimęs Rygoje iš žydų šeimos.

Iš Dulkių Esam ir į Dulkes Pavirsim

Washington. — Žymus Belgų mokslininkas Abbe Georges Lemaitre, skelbia, kad pasaulio struktura yra susidarius iš atomo, kuriame randasi visoki medega. Apie 10 milijonų metų atgal galėjo but didelis taomas, kuris užėmė daug didesnė vietą negu mes turim tarp žemės ir saulės (tai yra 93 milijonus mylių), na ir iš priezasties radijoaktyvo veikmės tas milžinas eksplodavo, ir tokiu būdu susitvėrė nauji pasauliai: saulė, žvaigždės, ir pati mūsų žemė. Reiškia, mūsų žemė, kaip ir kiti dangiški kūnai yra daugiau niekas kaip tik atomo skelveltris, kurios jam eksplodavus, sukasi erdvėse iki sustos, kad paskui vel išnauju sprogt ir suvert naujus pasaulius.

Tas mokslininkas dabar apleidžia Louvaino universitetą ir vyksta su paskaitomis Amerikon į katalikų universitetą, kad ten išaiškint relatyvų teoriją.

Meteorų Lietus

Philadelphia, Pa. — Sulig Pensilvanijos universiteto žymus astronomo Dr. Charles P. Olyer skelbiamų žinių, 9 spalios diena, Europoje įvyko žvaigždžių bei meteorų lietus. Amerikoje to lietaus nebuvo. Meteorais lipo Vokietijoje, Francuzijoje ir Ispanijoje. Ispanijoje toks žvaigždžių lietus nemažai baimės gyventojams įvarė, nes rodėsi jiems, kad jau dangus pradėjo griuti. Kaip Vokietijoje arba Francuzijoje fenomenai atrodė panašii į ugniatraškius. Iš kur tie karšti akmeņukai atsirado, niekas tikrai pasakyt negali, tik žinia kad nėra nuo saulės, kadangi saulė stovi per toli (93 milijonus mylių) nuo žemės. Sprendžiama, kad jie veikiausiai paeina nuo Giacobini's kometos, kurios orbitas stovi tiktai 5 milijonus mylių atstume nuo mūsų žemės.

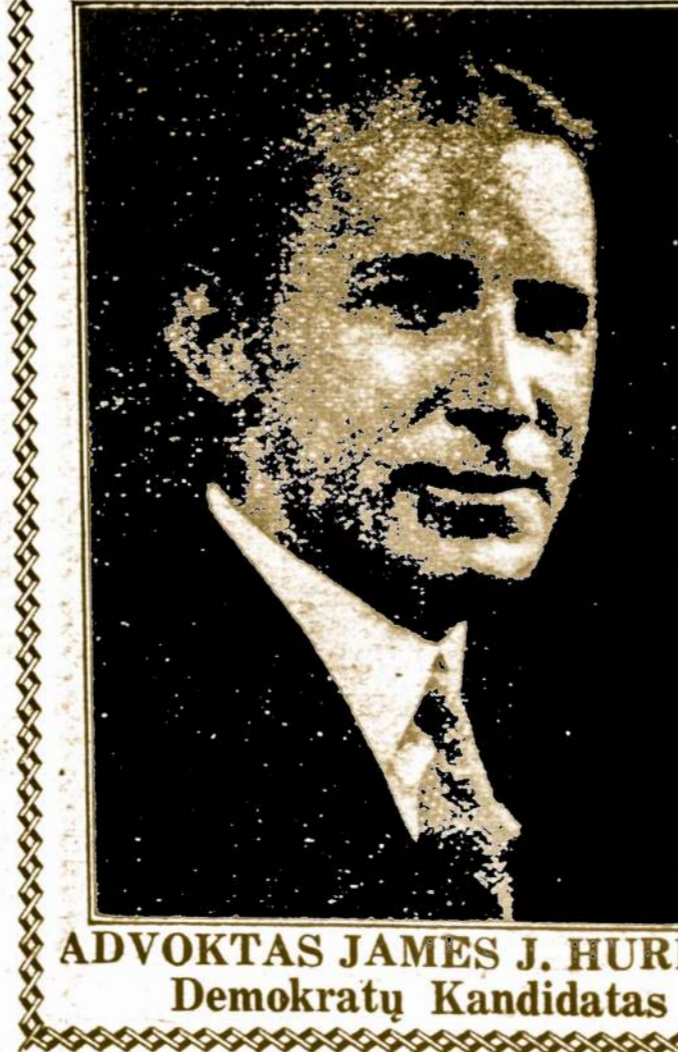
PREZIDENTAS ROOSEVELTAS GAUNA 80,000 LAISKŲ PER DIENĄ

Washington, spalio 8. — Nuo to laiko, kai pradėjo veikt NRA, prezidentas Roosevelt, vidutiniškai imant, gauna per dieną 8.000 laišku. Tai rekordas. Karo metu Wilsonas gaudavo mažiau nei tukstantį laišku per dieną, o kiti prezidentai gal tik apie pusę tiek.

Rusų Žymų Pianistą Įkando Šuo

Chicago, Ill. — Žymus rusų pianistas Leopoldas Godovskis buvo įkastas į veidą (į apatinę lūpą) pasiutusio šunies. Godovskis stovėjo prie Michigan ir Adams gatvių kampo, kuomet iš vieno pravažiuojančio automobilio pro šalį jo šuo iškišęs

(Politiškas — Skelbimas)



ADVOKTAS JAMES J. HURLEY Demokratų Kandidatas

Nesusipratimai tarpe Sovietų ir Japonų

Tokio. — Japonija yra pasirengus nutraukt "draugiškus" su bolshevikais ryšius už įžeidimą jos garbės. Mat, rusų laikraščiai perspausdino "japonų suokalbjo" dokumentus, kur neva atidengiami japonų suokalbis konfiskavimui Tolimų Rytų geležkelio, kurį dar vis rusai tebesisavinas. Japonija tuos "suokalbių dokumentus" nuginėna ir sako kad tai yra pačių bolshevikų padaras. To dar negana, ji reikalauja, kad bolshevikai atšauktų tuos dokumentus. Ir jei jie to nepadarys, grąsina išvart Tassos korespondentą iš Tokio, ir ko gero, nutraukt diplomatiskus ryšius su bolshevikais.

Brocktono Batsiuviai Laimėjo Streiką

Brockton. — 8600 batsiuvių streikas, užsitęsęs penkias savaites, pasibaigė streikiarių laimėjimu. Darbdavių organizacija pripažino naują uniją (Brotherhood of Shoe and Allied Crafts) ir nutraukė kontraktus su senąja unija — Boot and Shoe Workers Union, kurią darbininkai pasmerkė. Streikas kilo, tai dirbtuvės paleido iš darbo tuos darbininkus, kurie atsisakė mokėti duokles į senąją uniją. Tada į streiką išėjo visų dirbtuvių darbininkai, reškdami savo pritarimą darbdavių pašalintiems darbininkams.

Streikui vadovavo naujoji unija. Darbininkai privertė darbdavius pripažinti tokią uniją, kokios darbininkai pageidauja.

Gen. Judeničius Pasimirė

Paryžius. — Šiomis dienomis Pasimirė žymus rusų generolas Judeničius dagyvenęs 71 metus amžiaus. Jis dalyvavo Kaukazo fronte Pasaulinės karės laikotarpy. Kilus Rusijoje revoliucijai ir bolshevikams paėmus valdžia į savo rankas, Judeničius bandė iš jų pagriebt ir 1919 metais jis su savo armija buvo atsidūręs Gačinoje, arti Leningrado. Bet Trockiui suorganizavus Leningrado apgynimo būrius, Judeničius buvo atmuštas atgal. Jo žygiamis nepasisekus, jis turėjo apeist Rusiją ir apsigyveno Paryžiuje iki mirties.

Perorganizuos 375 Bankus

gumo komptroleris patvirtino planus perorganizuoti 375 bankus, kuriem nuo bankų uždarymo dienos nebuvo duoti leidimai ats'daryti. Šie bankai yra 37 valstijose. Šis perorganizavimo planas paleis į apyvartą daug pinigų, kurie dabar yra uždarytuose bankuose. Kaip greitai tie bankai bus atidaryti, komptroleris neprenesė, tačiau tikimasi, kad dar šiais metais geroka jų dalis atsidarys. Rusgėjo 22 d. Amerikoje veikė 13,080 bankų, kurių depozitai siekė \$31,930,275,000. Tuo laiku uždarytų bankų buvo 2.575 su 1,765,669,000 dolerių depozitu.

(Politiškas — Skelbimas)

Naujo Dalinimo - Rooseveltas Teisingo Dalinimo - Hurley Darbdaviai Prieš Hurley BALSUKITE UŽ HURLEY Į Majoro Vietą PAŠKYRIMAI, ANTRADIENI, SPALIŲ 17-TĄ, 1933 VALANDOS 11 VAL. RYTO IKI 8 VAL. VAKARO

MIRUSIEJI GALI PAGELBĖT GYVIEM-SIEMS, TIK REIKIA ŽINOT KAIP

Nesenai vienas Maskvos universiteto profesorius Sergiejus Judin'as, padarė medicinoj nuostabų atradimą: jam sėkmingai pavyko perpilti mirusio žmogaus kraujo gyvam žmogui ir tuo jį sustiprinti ir pagydyti.

Sitas pavykęs bandymas medicinai turi nepaprastai didelės reikšmės, nes iki šiol reikalingas kraujas buvo imamas nuo gyvų žmonių, o dabar galima bus jo paimti nuo mirusiųjų. Pats prof. Judin'as apie savo atradimą ir jo reikšmę papasakojo sekančiai.

Kai žmogus sunkiai susižeidžia, kai jį pervaziuoja automobilis, vežimas, kai jam yra nutraukiama ranka, koja ir t.t., iš jo kuno paprastai išteka daug kraujo. Dėl kraujo nutekėjimo žmogus silpnėja ir alpsta. Ir tuo daugiau kraujo nuteka, tuo žmogaus sveikatai blogiau. Jeigu kraujo nutekės labai daug, tai žmogus turės mirtį.

Jau nuo seniau yra žinoma, kad norint tokių žmogų greičiau ir sėkmingiau pagydyti, būtina į kraują įpilti kraujo. Iki šiol tas kraujas buvo imamas nuo sveikų, gyvų žmonių. Vieni žmonės patys pasiaukodavo ir sutikdavo dalį savo kraujo duoti perpilti sergančiam, kitiems už tai buvo atlyginama. Bet viena yra aiški, kad toks kraujo, kad ir nedidelės dalies, atėmimas ir gyvo žmogaus, yra kenksmingas jo sveikatai. Todėl buvo daromi mėginimai, ar negalima būtų pa- imti gyvulio kraujo ir jį

perpilti sergančiam žmogui. Pasirodo, kad bent šiek tiek didesnis kiekis gyvulių kraujo žmogui yra kenksmingas. Tikslai žinoma ir versio kraujo galima pilti žmogui ir tai tik ne daugiau 1 kub. centim.

Viename chirurgų kongrese Dniepropetrovske prof. Šamovas pranešė apie savo bandymus su gyvuliais. Jis paėmęs gyvulį ir jam nuleidęs daug kraujo. Gyvulis žinoma, nusilpnėjo. Kraujo buvo nuleista tiek, kad gyvulis nuo to tuoj nedvėstų, bet tik kad jisai nusilptų. Tuomet prof. Šamovas paėmęs nuo prieš keletą valandų nužudyto kito gyvulio kraujo ir jį perpylęs nusilpusiam gyvuliui. Ir štai prof. Šamovas pastebėjęs, kad nusilpęs gyvulis, kuris buvo berodė gyvybės žymes, tuoj sustiprėjo, pradėjo judėti, krutintis. Taip ilgesnį laiką gyvulį gydant, prof. Šamovui pavykė jį visiškai atgaivinti ir padaryti jį sveiką.

Sitas prof. Šamovo pranešimas prof. Judinui padaręs didelio įspūdžio. Tą patį bandymą sugrįžęs iš kongreso ir jis pats pakartojęs. Ir iš tiesų pasirodė, kad mirusio gyvulio kraujo perpylimas gyvam gyvuliui turi teigiamos reikšmės.

Tuomet prof. Judinas ėmė galvoti, ar taip pat negalima būtų padaryti su žmonėmis. Ilgas valandas profesorius Judinas praleido prie mikroskopo, betirdamas mirusio kuno kraujo paslaptis. Jis pastebėjo, kad nužudyto gyvulio kraujo kuneliai lie-

kasi gyvi dar iki 10 valandų. Pastebėta, kad ir žmogaus kraujo rutuliukai nemiršta tuoj žmogui mirus, bet liekasi gyvi dar gana ilgą laiką. Vadinasi, neseniai mirusio žmogaus kraujas beveik niekuo nesiskiria nuo gyvo, sveiko žmogaus kraujo: jis tebėra toks pat gyvybiškas, kaip ir anas. Prof. Judinui likosi aišku, kad Šamovo padarytieji bandymai su gyvuliais gali būti visai sėkmingai padaryti ir su žmonėmis. Ir jis tik laukė progos toki bandymą padaryti.

Praėjus keliolikai mėnesių tokia proga ir pasitaikė. Vieną dieną pas prof. Judiną buvo atvežtas vienas savizudis. Jis buvo perpiovęs abi arterijas ir visas paplūdes kraujuose. Kraujo būnutekėję daug, todėl neįpylus kraujo jo gyvybės išgelbėti nebebuvo galima. Kaip tik šituo laiku ligoninėj nebuvo nė vieno žmogaus nuo kurio galima būtų buvę paimti kraujo ir jį įpilti savizūdžiui. Todėl prof. Judinas ir nutarė šį kartą išmėginti kokių pasekmių turėtų įpylus negyvo žmogaus kraujo, bet mirusio. Kaip tik gretutiniame kambary gulėjo vienas nesenai miręs žmogus. Prof. Judinas tuoj liepė įnešti mirusį žmogų ir iš jo kuno perpylė dalį kraujo savizūdžiui. Prof. Judinas sako, kad jis tuo momentu buvęs nepaprastai sujaudintas: juk tas bandymas gali ateity išgelbėti milijonams žmonių gyvybes.

Ir štai įvyksta stebukulas: savizudis, vos berodęs gyvybės žymes, atmerkia akis, pradeda judėti. Miręs buvo prikeltas gyvenimui.

Po šito pirmo pavykusio bandymo prof. Judinas jau drąsiau ėmė perpilinėti mirusiųjų žmonių kraują gyviesiems. Rusijoj veikė įstatymas, kad mirusieji gali būti laidojami, naudojami bandymams, praktikai ir k. tik praėjus 24 valandoms po pirmo. Bet kraujo ląstelės jau pradeda mirti praėjus 10 val. Todėl prof. Judinas

NAUJI DARIAUS-GIRENO REKORDAI



KAP. S. DARIUS

Ką tik Victor Kompanija išleido nepaprastus Dariaus Girėno rekordus, Lietuvos vėliavos spalvos. Vienoj rekordų pusėj stovi Darius-Girėnas su savo orlaiviu, o kitoj rekordų pusėj jau jį laidotuvės Kaune.

Dariaus-Girėno atminčiai į rekordą įdainavo St. Rimkus, baritonas. Antroj pusėj rekordų įdainuota dueto — Kareivėliai.

Apart rekordų, daugiausia Victor Kompanija specializuojasi su Radio. Dabar ką-tik išėjo naujas fonografo modelis, kuriame yra sykiu Radio ir Grafafonas. Tai yra praktiškiausias padaras Radio markete.

KAINA \$49.95



LAKUNAS S. GIRENAS

Model R-22-S

RCA Victor Radio

Visos reguliarškos programos aiškiai girdėt per šį 5 lempučių AC/DC. Balsas labai gražus, garsus jei norima, ir aiškus. Išdirbtas iš brangaus medžio, panašus į retą senovišką brangenybių dėžę.

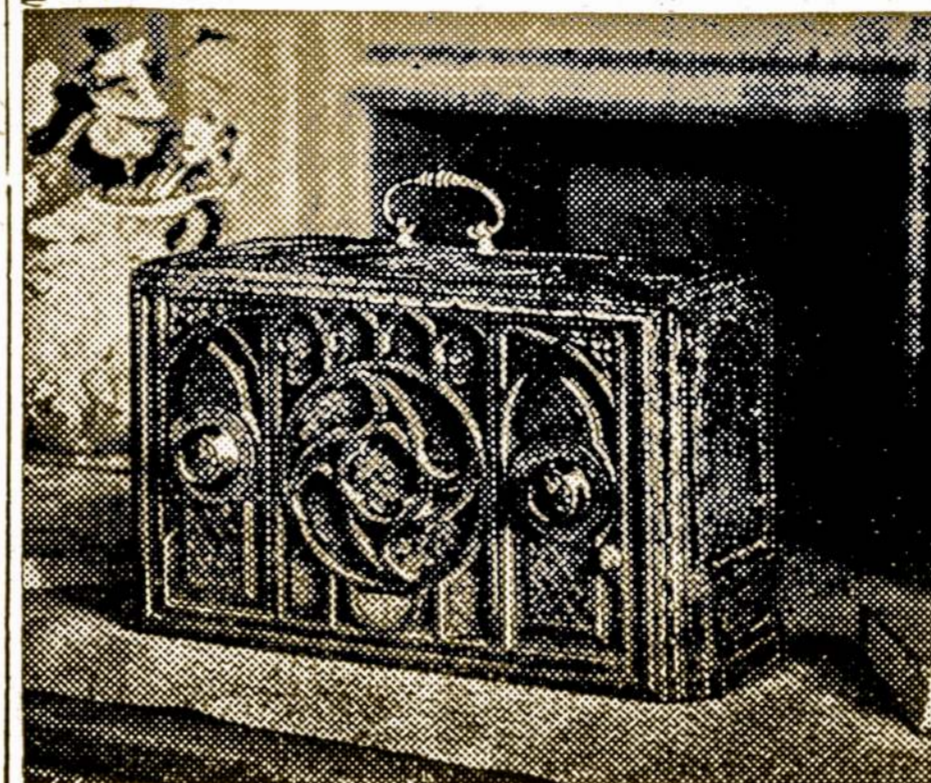
Kaina \$24.75 su Viskuo

Kreipkitės

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St.

Worcester, Mass.



paprašė šitą įstatymą atmainyti, kas ir buvo padaryta.

Vėliau prof. Judinui pavyko surasti būdą konservuoti žmogaus kraują. Tokiu būdu mirusio žmogaus kraujo gyvybę prof. Judinui pavyko išlaikyti virš 20 valandų.

Prof. Judino bandymai medicinai turi be galo didelės reikšmės. Iki šiol daugelis sunkiai sužeistų žmonių turėdavo mirtį, nes nebuvo priemonių jų gyvybę išgelbėti. Dabar, kai galima bus vartoti mirusiųjų žmonių kraują, jį perpilant sunkiai sužeistajam, tokios mirtys žymiai sumažės. Šiuo laiku bandymai tebe tęsiasi toliau. Gal but, kad toj srity bus atidengta dar naujų atradimų, kurie žymiai gali pakeisti ikišiolinį gydymo būdą.

susideda iš 469,000,000 akrų miškų, kas mažiau už kitų šalių, bet vistiek šita šalis giriose, kaip pastatyti stovyklas ir prieglaudą ir kaip viena vienutė vyrų gali be kitų apsieiti. Per jų šešių mėnesių prisirašymą vyrai vistiek pasilieka civiliečiais. Jie dirba 8 valandas į dieną, tas jima keliavimą ir nuo darbo ir pavalgymo arba pasilsėjimo laiką, per penkias dienas į savaitę.

Nors visų pirmiausia šis yra pašalpinis žingsnis, bet apsaugojimo programa daug gero atneš tautiškomis girioms. Sulig išrokavimų, American Forestry Association, šiandien mūsų giriose reikia suvirs 700 sargų vietų, bokštų ir observatorijų del suradimo ir susekimo gaisrų. Reikia pastatyti beveik 10,000 mylių telefono linijų tinkamui apsaugojimui, ir daugias kaip 50,000 mylių kelių ir takų, ir 3,000 gaisrams trokų ir 5,000 pagerintų viešų vietų.

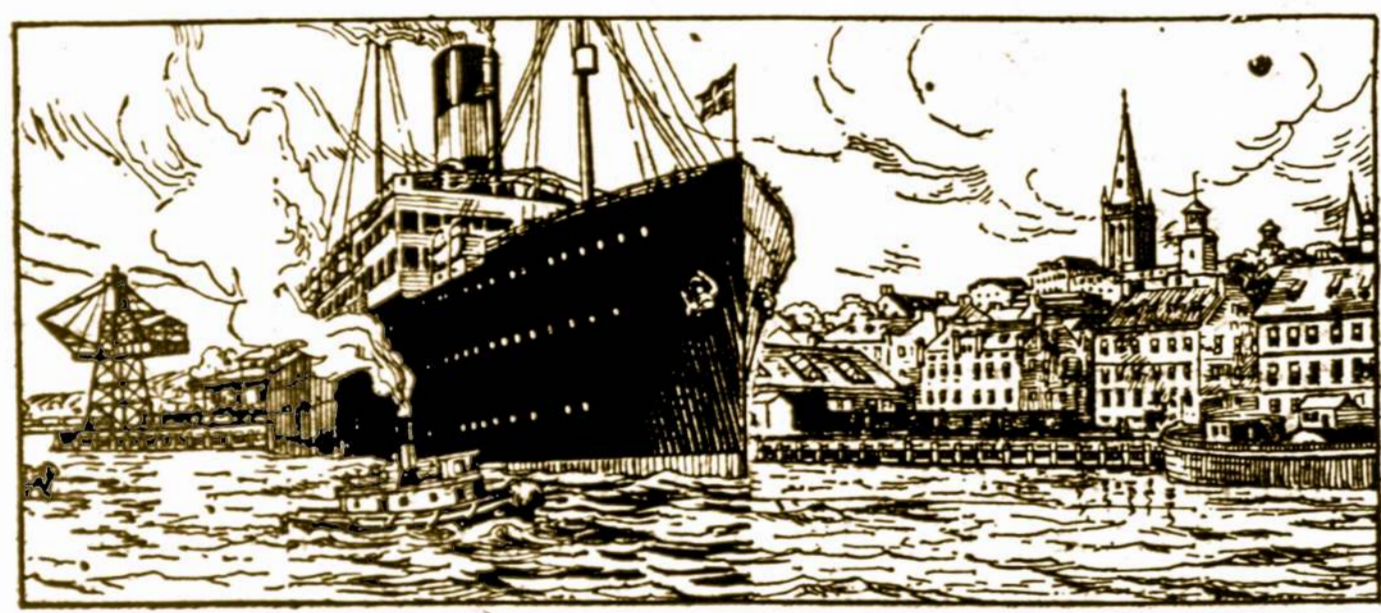
Yra faktas, kad Amerikos girios taip greit baigiasi, kad neužilgo bus trukumas medžių. Originališkai didesnė dalis Amerikos buvo apdengta grynoms girioms. Pacific krantas buvo vienas iš tankiausių ir vaisingiausių girių pasaulyje, tenais augo raudonmedžių, puikios eglės, pušys ir milžiniški Sequoia medžiai. Pušys augo prie Atlantiko ir užlajų kranto ir aplink visas didesles upes. Appalachian kalnuose buvo didelės girios aržuolų ir kitų kieto medžio medžių.

Pirmieji apgyventojai ateidami iš šalių kur girių apsaugojimas buvo aštriai užlaikytas tinkamai prižiūrėjo girias. Bet vėliau su pailginimu rubežiaus ir gelžkelių pastatymų girios po biskų nyko. Dabar Suv. Valstijų girios

miškų, kas mažiau už kitų šalių, bet vistiek šita šalis produkuoja kasmet apie 24,000,000 kubiškų pėdų medžio, arba 43.2% pasaulio medžio. Vis Suv. Valstijų medžius naikina gaisrai ir visoki insektai. Kas met per pereitus dešimtis metų apie 15,000,000 akrų miškų sudegė, ir kas met užregistruota net apie 50,000 girių gaisrų.

Yra apie 150,000,000 akrų tautiškių girių žemių, daugumas į vakarus nuo Mississippi upės. Atskiros valstijos pastaraisiais metais Isteigė girių rezervus kaipo apsaugojimo žingsnį. Bet prižiūrėti girias ir apsaugoti nuo gaisrų ir visokių užpuolimų reikia daugias žmonių ir pinigų negu federaliai ir valstijiniai miškų ofisai turi.

Todėl galima suprasti ką reiškia šitas naujo prezidento sumanymas. Netik pristato žmones prie darbų, bet veda prie geresnių miškų arba girių šioje šalyje. (F. L. I. S.)



AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA SIUNČIA PINIGUS

- ir -

PARDUODA LAIVAKORTES

į Visas Pasaulio Dalis

Prirengia Sugrįžimui Leidimus (Re-Entry Permits). Suiško Laivų Vardus, Kuriais Atkeliavojot Amerikon. Prirengia Pasportus, Vizas, Keliaujant į Bile Kuria Šali. Išaiškina Apštį Persiuntimui Daiktų Lietuvon.

Žodžiu sakant, kiekvienas keliauninkas, keliaujantis per Amerikos Lietuvio agenturą, buna aprupintas nuo namų iki namų.

Taipgi mes parupinam visokius palikimų bei paveldėjimo dokumentus su notaro antspauda ir Lietuvos Konsulato patikrinimu.

Turėdami bile ką iš čia sužymėtų reikalų, kreipkitės į Amerikos Lietuvio agenturą, ji jums sąžiniškai visame kame patarnaus.

AMERIKOS LIETUVIO AGENTURA

14 Vernon Street — Worcester, Mass.

VALYMAS IR PRIŽIURĖJIMAS AMERIKOS MIŠKŲ

Tik vakar labai daug šitų jaunų vyrų neturėjo vietos atsigulti, daugumas iš jų stovėjo "duonos eilėse", kiti prašė penktuko nusi-pirkti nors puoduką kavos. Šiandien suvirs 200,000 iš jų, jauni vyrai tarpe 18 ir 25 metų, trėmpia Dėdės Samo girias arba miškus su matikais, kirviais ir spatais. Jie yra naršai civiliški pulkai, kurie dalyvauja kovoje sulaukyti gaisrus, prižiūrėti medžius ir kontroliuoti medžių ligas ir panašų darbą, kitais žodžiais, apsaugoti Amerikos miškus. Ir neužilgo ta armija dasieks 275,000 vyrų.

Priširašymas prasideda su parinkimu, Darbo Departamento ir paskirtų pašalpinų organizacijų įvairiose vietose per visą šalį, jaunų vyrų, kurie yra Suv. Valstijų piliečiai, neapsivėdę ir skirti didesnė dalį \$30.00

nedirbantieji, kurie nori pamėnesinės kompensacijos jų užlaikomoms ypatoms. A part to, neužilgo bus išrinkta ir senesnių vyrų, apsvėdusių ir neapsvėdusių, kurie gyvena arti tautiškių girių ir tautiškių parkų, kurie nedirba, ir kurie šiek tiek apsipažinę su miškų darbais, 13% visų prisirašusių gaus, jeigu pulko viršininkas taip rekomenduos piniginę kompensaciją nuo \$36.00 iki \$45.00 į mėnesį. Tukstančiai išlavintų girininkų, prižiūrėtojų, užveidėtojų ir kitų bus pasamdyma, jų algos bus nuo \$112.00 iki \$187.00 į mėnesį.

Tie, kurie prisirašo dirbti giriose pasiūsti į Karo Departamento stovyklas (camps) ant dviejų savaitėjų, kur pripranta prie aplinkybių ir laukinio gyvenimo. Tas prasilavinimas susideda iš kuno miklinimo,

V. M. ČEKANAUSKAS

PASIKALBĖJIMAS SU JANUŠKEVIČIU

Filmininko p. J. Januškevičiaus, Jr. 4 Mėnesių Įspūdžiai iš Nepriklausomos ir Pavergtos Lietuvos

Įdomaudamas p. Juozo Januškevičiaus, Jr. įspūdžiais įgytais Lietuvoje ir jo filmomis, apie kurias nemažai Lietuvos laikraščiai rašė, nuvykau pas J. Januškevičių, Jr. į namus ir turėjau su juo kelių valandų pasikalbėjimą apie nepriklausomą ir okupuotą Lietuvą ir apie jo kalbamą filmus. Tatai, noriu nors trumpais bruožais supažindinti "Amer. Lietuvio" skaitytojus su p. J. Januškevičiaus papasakojimais.

Gerb. Juozas Januškevičius Jr., žymus mūsų jaunas veikėjas trečiu kartu aplankė nepriklausomą ir okupuotą Lietuvą; bet ši metą jis buvo nusivežęs savo automobilį, kuriuo apvažinėjo visą Lietuvą ir daugiau visko matė. Filmuodamas su modernišku filmų aparatu, kuriuo jis sudomino Lietuvos laikraštinius ir visuomenininkus, su daugeliu jūjų, jis plačiai išsikalbėjo abelnais žmonių gyvenimo reikalais, tatau nenuostabu, kad man jo kalba ir jo patiekto žinios buvo įdomios, kurių čia bent dalį patieksiu "A. L." skaitytojams.

Lietuvos Ekonominė Padėtis

Pirmausia aš įdomavau apie ekonominę padėtį Lietuvoje, todėl stačiau klausimus p. Januškevičiui, o jis man atsakinėjo. Kas link ekonominės padėties — sako jis — Lietuva kur kas laimingesnis kraštas negu kiti kraštai pasauly. Tiesa, ekonominis krizis palietė ir Lietuvą, tiktaai ne tiek skaudžiai kaip mūsų šalį, Ameriką, arba, kitas industrinės šalies, pavyzdin: Vokietiją, Angliją, kur bedarbė siaučia, skurdas ir badas pastebimas.

Ar Lietuvoje bedarbės nėra? Ar gi tenai žmonės geriau gyvena negu mūsų krašte? Juk rodos visam pasauly bedarbė pastebima? Taip, Lietuvoje yra bedarbių, bet palyginamai kur kas mažiau negu Vokietijoje, Lenkijoje, Anglijoje arba ir mūsų šaly. Greitai pastebėjai, kad skirtumas Lietuvoje yra didelis: statybos darbai žymiai sumažėję, vienok stątyba nesustabdyta; Kaune ir kituose Lietuvos miestuose bei miesteliuose naujų namų statyba ir kelių tiesimas vedama pilnu tempu, tokiu būdu miestų darbininkai prie namų ir kelių gauna darbus, nors mažiau uždirba negu seniau uždirbdavo, tačiau bedarbių, besivaldojančių gatvėmis nemačiau.

Tiesa, pramonėje teko pastebėti mažiau gyvumo ir našumo; daug darbininkų, paprastų ir baltkalnių neteko darbo iš praeisties pramonės susilpnėjimo, tačiau kitose srityse, prie kelių taisymo ar pas ukininkus rado darbus. Vasaros metu, laike darbymetis, miestelių darbininkai uždarbiauja ukyje, žiemos metu susiranda darbus giriose bei kitur, pagal sezono darbus, delto Lietuva neturi bedarbių problemos, kiek randasi jų, tai daugiausia seneliai, arba kvari, tokius valdžia arba miestų savivaldybės šelpia. Žodžiu, Lietuvoje nėra to kas yra pas mus iš praeisties bedarbės. Nemačiau nė vienam miestely gatvėi kuknios, kur butų viralabas — sruaba ar kava alkaniams bedarbiams dalinama, kaip tai yra mūsų krašte Amerikoje bei kitose "Europos" šalyse. Žodžiu, bedarbių Lietuvoje nedaug ir jie nebadauja.

Ukininkų Gyvenimas

Na, kaip gi ukininkai gyvena? Ar pastebėjai kiek skirtumo ukio kulturoje — paklausiau aš jo. — Taip, ukio kulturoje progresas yra žymus; tiesa, ukininkai skundžiasi, ypatingai smulkus ukio savininkai ir tie, kurie yra naujakuriai, arba, iš kaimų persikėlę į kolonijas, tie gyvena skurdžiai ir daugelis jų į skolas įlindo. Bet stambūs ukininkai gyvena neblogai. Aišku, kad litų ukininkams truksta, nes šiais krizių metais, suirus pramonėi, kriztant Lietuvos ukio gamybos produktų eksportui, žodžiu, nepastovi ekonominė padėtis kitose šalyse, labai žymiai atsiliepė ant Lietuvos ukininko, nes jo ukio gamybos produktai labai atpigę; javų ir gyvulių kainos krito ir dar tebekrinta; dabar ukininkas turi du kartus tiek parduoti javo už šimtą litų negu 1930 ir 1931 metais, todėl ir susidaro litų trukumas.

Bet Lietuvos ukio kultura kyła. Ukininkai seniau turėjo gerą pelną iš bekonų, dabar bekonų eksportui sumažėjus į Vokietiją ir Angliją, atpigę bekonai. Vokietijon seniau Lietuva išsiųsdavo daug savo žąsų, ančių, vištų, gyvulių ir javų, dabar vokiečiams pergyvenant didelį ekonomiską ir kartu politiską krizę, esant nepastovioms ekonomiskoms ir politiskoms sąlygoms, taipgi muitų karui, kurį vokiečiai, politiskais sumetimais vykdo, boikotudami Lietuvos ukio gamybą, Lietuvos eksportas į Vokietiją sumažėjo. Bekonų eksportavimas bene tiktaai į Angliją kiek našesnis, gi į kitas šalis menkas, o naminė rinka negali sunaudoti visus pagaminamus bekonus. Taigi šita ukininkų pramonės šaka pasidarė nepelninga.

Cukriniai Runkeliai

O kaip progresuoja Lietuvos cukraus gamyba? Ar cukrinių runkelių auginimas pelningas? Čia mano kolegas nusišypsojo ir sakė: — Vladai, matau, kad tu nori daug žinoti. — Bet aš jam atkirtau, kad ne aš vienas, bet tukstančiai "A. L." skaitytojų nori tai žinoti! Juk tuo tikslu ir atėjau paš tave, Juozai. Na, gerai, sako — pasakyšiu kiek žinau apie runkelius ir lietuviskų cukraus išdirbimą bei pramonę. Cukriniai runkeliai taip kaip bekonai tapo ukininkų verslu. Bet kol kas Liet. cukraus gamybą neistobulinta gerai, pats runkelių apdirbimas, kaip man pasakoję, dar nėra taip geras, kad Lietuvos cukraus galėtų but tiek gausus, kad su užsieniū konkuruot galėtų. Cukrus atrodo geras ir aš nemačiau skirtumo Lietuvos cukraus nuo Kuboj gaminamo cukraus, tačiau Lietuvos cukraus gamintojai, cukrinių burokų apgintojai ir apdirbėjai kol kas negali kompeticijai išlaikyti su užsienio cukraus gamyba. Todel cukraus pelnas mažas, delto ir runkeliai pigūs, augintojai mažai gauna pelno už cukrinius runkelius, apdirbėjai turėdami mažą rinką, ant mažos skalės vesdami biznį, nedaug uždirba. Todel nenuostabu, kad cukrinių runkelių pramonė Lietuvoje tebėra dar silpna, tačiau ji tobulėja ir plėtojasi, su laiku ukininkai galės daugiau pelnyti ir cukraus išdirbėjai. Tai tiek, jums Vladai, tepapasakosiu apie cukrinius runkelius.

Daug ukininkų dabar verčiasi pienskais produktais, pieminės Lietuvoje išvystytos gerai ir plačiai veikia. Pieniskų produktų rinka Lietuvoj gera, nemažai išvežama sviesto į užsienį. Ši ukio sritis išnaudota ir tobulai vedama. Žinoma, daug kas galima būtų ir labai reikalinga patobulinti Lietuvos ukį, bet juk vis

(Tąsa ant 7-to puslapio)

LIETUVOJE

Nors knygų bei popierio biznis pas mus nėra toks pelningas, kaip kur nors kitur, tačiau ir pas mus kai kas iš knygų prekybos labai pralobo. Taip, "Spaudos Fondas" tapo didžiausiu lietuviškos knygos atstovu, visuose apskrčių miestuose prisisteigė savo skyrių. "Spaudos Fondas" dabar atstovauja nevien lietuviškąją knygą bei popierių, bet ir visą eilę užsienio rašomųjų mašinėlių (Triumph, Remington, Urania, etc), foto bei optometrijos įrankių fabrikų. "Spaudos Fondas" turi keletą nuosavių namų, "Varpo" spaustuvej. "Spaudos Fondas" savo lėšomis išleido daug knygų iš įvairių mokslo bei literatūros sričių. Dabar "Spaudos Fondas" jau įpusėjo leisti "Lietuviškąją Enciklopediją", kurią redaguoja Vytauto Didžiojo Universiteto profesorai bei Katalikų Akademijos nariai. Todel enciklopedija labai turininga ir skirtinga nuo kitataučių enciklopedijų. Lietuviškoji Enciklopedijoje labai daug dėmesio kreipiama į lituanistiką, į kurią svetimosios enciklopedijos visai nekreipia dėmesio, arba pašvenčia vos kokį vieną puslapį. Žinoma, lietuviškojoje enciklopedijoje nenuskriausta ir kita enciklopedijai reikalinga medžiaga. Tuo budu Lietuviškosios Enciklopedijos teišėjo pirmas tomas ir keletas sąsiuvinii antrojo tomo. "Spaudos Fõndas" nusistatę išleisti visą Lietuviškąją Enciklopediją. Patariame visiems ją užsiprenumeruoti. Lietuviškoji Enciklopedija tikrai naudinga knyga. Užsiprenumeruoti galima per "Amerikos Lietuvio" knygną.

Be "Spaudos Fondo" yra ir daugiau knygų leidyklų. Paminėsimė šv. Kazimiero Draugiją. Ši draugija yra viena seniausių draugijų bei knygų leidyklų Lietuvoje. Nežinia kodel ši draugija ligi šiol nepajėgia taip išvystyti knygų biznio, kaip kad "Spaudos Fondas" nors ji už jį yra daug kartų senesnė. Ši draugija užsiima daugiausia tikiybiniū turinio knygeliiū leidimu. Matyt, šios knygelės duoda maža pelno, kadangi draugija ir dabar, atrodo, skurstanti. Tiesa, ji perėmė Saliamono Banaičio spaustuvej, sumodernino. Dabar šioj spaustuvej spausdinama daug knygų ir laikraščių. Šia spaustuve naudojasi ir kiti, žinoma, už tam tikrą atlyginimą. Taip, čia spausdinama "Tautos Mokykla" ir vienas kitas kitų periodinių leidinių. Tačiau knygų bei popierio prekyboj ši draugiją nukonkuruoja Spaudos Fondas. Visų miestelių knygų bei popierio pirkliai turi ryšių tik su Spaudos Fondu. Šv. Kazimiero dr-ja teturi ryšių tik su savo nariais bei su dvasiškijs. Mat šios dr-jos valdybą sudaro tik vieni dvasiškiei. Dr-ja taip pat platina ir bažnytinį meną (religinis paveikslus). Kas keisčiausia, kad ir parapijų



LAKUNAS JUOZAS R. JANUSAUSKAS — JAMES, kuris planuoja skristi Lietuvon sekamais metais, jo aeroplanui, parinktas vardas "LITUANICA ANTRUJI" — "LITUANICA II"

PAREMKIT ANTRĄ TRANZ-ATLANTINI SKRIDIMĄ

Lakuno Juozo R. James-Janušausko kalba, Chicagos Lietuvių Auditorijoje, spalii 9 d., 1933 m.

Gerbiamas Susirinkime!

Šiandien pagryžau iš ilgos kelionės po lietuvių kolonijas Michiganė, Pennsylvanijoje ir New Yorko valstijoje. Tenai bus rengiamos aviacijos dienos.

Vakar 10 valandą ryto dar buvau Shenandoah, Pennsylvanijoje, o šiandien nuo 2-ros valandos po pietų esu vėl Chicagoje — dalyvauti šiame susirinkime.

Galite suprasti, kad esu labai pailsęs po tokios ilgos kelionės, ir todėl ilgai kalbėti jums ši vakarą negalėsiu.

Noriu trumpai pasakyti apie savo sumanymą skristi per Atlantiką Lietuvon.

Tą mintį aš turėjau seniai, bet kuomet pernai Darius pasiskelbė pirmas, tai aš buvau savo sumanymą atidėjęs. Aš gerai pažinojau Darių. Jisai padarė puikų rekordą skrisdamas per Atlantiką. Viso pasaulio spaucha pripažino jį vienu didžiausiu didvyriū aviacijos istorijoje.

Dariusas vardas visuomenės-pasiliiks Amerikos lietuviū ir Lietuvos žmoniū atmintyje.

Mano sumanymas lėkti ateinančią vasarą į Kauną bus pašvestas Dariuso ir Girėno atminčiai pagerbti. Aš bandysiu jų dviejų taip garbingai pradė-tą žygi pabaigti.

Žinoma, aš negaliu to padaryti vienas. Man reikalinga visuomenės pagalba.

Chicagoje jau susiorganizavo Amerikos Lietuvių Transatlantinio Skridimo Sąjunga, kuri rengia aviacijos dienas ir kitokiais budais stengiasi sukelti pinigų šitam skridimui.

Orlaivis, kuriuo aš ketinu skristi į Kauną, bus Lockheed rūšies. Tai tos pačios rūšies mašina, kokią vartavo Wiley Post, skrisdamas aplink pasaulį. Ją nusipirkti ir pilnai paruošti tranzatlantiniam skridimui kaip aš apskaičiuoju, bus galima už kokius 12 iki 15 tukstančių dolerių.

Tai stambi suma pinigų vienam žmogui, bet aš tikiu, kad visuomenė ją gali be didelio vargo sukelti, — jeigu tik prisidėtų prie šio reikalo visi, kuriems rupi, kad Dariusas ir Girėno žygis būtų užbaigtas.

Šis sumanymas neturi nieko bendro su politika, nei su partijomis. Todel visi jį gali paremti.

Man per šias kelias dienas besilankant kolonijose, visi su kuo tik susitikau, be partijų ir pažalvų skirtumo, reiškė pritarimą ir žadėjo paramą. O chieageičiai savo skaitlingu atsilankymu į Lietuvių Aviacijos Dienų rugsėjo 24-tą, padarę pradžią.

Taiči dėkuoju nuo širdies visiems Chicagos lietuviams už tą paramą, kurią jie yra jau davę iki šiol, ir kviečiu visus į talką, idant ateinančią vasarą LITUANICA ANTRUJI galėtų nuo jų suir ir nuo visų Amerikos lietuvių pasveikint Lietuvą jos laikinoje sostinėje — Kaune!

J. R. James Janušauskas

škaplierninkai su šia dr-ja neturi ir nenori turėti nieko bendra. Škaplierninkus įvairiais škaplieriais bei abroz-dais aprupina žinomas Liudas Jakavičius, pagarsėjęs nuometinių (prieškarinių) "Rygos Naujienų", "Bota-go" ir kaikurių kitų panašių leidinių leidėjas. Kas tada sekė "Rygos Naujienas", tas negali suprasti, kad jų leidėjas galėtų vėrstis devocijonalijomis. Be to, šis leidėjas leidžia "Ukiškąjį Kalendorių", "Juokų Kalendorių" ir "Lietuvių Naminiū Draugą". Šių visų leidinių turinys nefuri nieko bendro su devocijonalijomis. Jei netikit, pasiskaitykite, — patys pamatysit ir įsitikinsit.

Nors kitų šalių žydai viju uolumu skelbia vokiečių gaminiams boikotą, tačiau Kauno žydai to daryti nē

nemano. Mat jiems iš to gana geras biznis, kurio išsižadėti būtų sunkoka. Juk Vokietija yra kaimyninė Lietuvai valstybė. Iš šios valstybės prekėms į Lietuvą kelias yra toks artimas. Todel vokiečių prekės ir yra žymiaj pigesnės nei kitų šalių prekės. Gi dabar krizio metu labiau pageidaujamos pigesnės prekės, joms rinką žymiaj didesnė, nei brangioms prekėms. Todel mūsų žydeliams ir yra taip sunku šiuo klausimu derintis su visų kitų šalių žydu nusistatymu vokiečių prekių atžvilgiu. Tačiau, teko nugirsti, patys vokiečių fabrikai ieško savo prekėms atstovų lietuvių tarpe. Mat, jie patys nenori, kad žydai jų prekes atstovautų Lietuvos bei kitų šalių rinkoj. Kaikuriems vokiečių fabrikams jau pavyko rasti sau atstovų lietuvių tarpe ir jie jau nutraukė visus ryšius su žydais.

Tautininkas

Amerikos Lietuvio

The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. \$1.50 In Foreign Countries..... 2.00 Single copies..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvio savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernono St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. ... \$1.50 Užsieniuose—Lietuvoj 2.00 Atskiri egzemplioriai 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi but apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Lietuvių Spauda Mažėja

Ot tik dar rodos vakar, spalio 10-tą dieną, "Vienybės" švėtainėje (Brooklyn, N. Y.), po audringo "Vienybės" B-vės susirinkimo, prieita prie oficialio paskelbimo, kad savaitinis laikraštis, "Vienybė", sustojo e-jęs. Tai skaudus smugis lietuviškam tautiskam judėjimui.

Apert "Vienybės" užsadarymo, yra ir daugiau lietuvių laikraščių, kurie sumažino savo skiltis arba pradėjo neperijodiškai iš-eidinėti. Pavyzdin paimsim "Sandarą", "Dirvą", "Saulę" ir kitus laikraščius, kurie jau parodė sunegalėjimo simptomus. Tai yra ištąstėjimo ženklas, tai yra nepaisymas savos spaudos, nors dalinai tektų kaltinti ir susidėjusius ekonominius pasunkėjimus. Tačiau kad Amerikos Lietuvių spauda ir abelnai organizacijos pradėjo merdėti, tai rodos jau ta kiekvienas apsišvietęs lietuvis mato, tik kažin kodel ant to visko daugiausia numoja ranka.

Rodos, kad dabar ekonominės sąlygos truputi pagerėjo ir vertėtų mums lietuviams kiek nors gyviau sukrusti ir pasidarbuot savo spaudos palaikymo ir praplatinimo reikalui. Negana tenkintis vien apgailestavimais, kad mūsų spauda pradėjo silpnėti. Reikia budėti ir rast budu kaip ją palaikyt ir praplatint.

Bolševikų Spauda Nudžiugo

"Laisvė" sužinojus, kad "Vienybė" sustojo e-jus, labai nudžiugo ir iš džiaugsmo štai kokį pamokslą jai išdrožė:

"Reikia sveikinti lietuvius darbininkus, kad jie atsiskakė remti ir skaityti šitą fašistinį laikraštį, kuris susilęs gynė Lietuvos kruvinąją Smetonos valdžią ir Amerikos imperialistinę buržuaziją. Tokia jau gyvenimo ironija. Paskutiniame numeryje dar uždėtas mėlynasis aras su ženklu NRA, kad parodžius ištikimybę Rooseveltui valdžiai ir visai bosų klasei. Tai ištikrųjų labai tinkamas fašistinis kryžius ant "Vienybės" kapo.

"Juozas Tyšliava, iš Lietuvos atvykęs 'poetas', buvo paskutinis redaktorius. Iš sykio bandė lošti rolę bepartivio, bet tuojaus virsto didžiausiu reakcionierium, nesuvaldomu liežuvniku ir melagium, kiekvienam "Vienybės" numerį sušilęs meluodavo apie "badą" Sovietų Sąjungoje, komunistus lygindamas prie kriminalistų, ir t.t. Tas, žinoma, pagreitino "Vienybės" mirtį. Kurie buvo sąžiniškesni ir doresni skaitytojai, pasipiktino tas šlamštiškais priešdarbinikiškais melais ir pametė ją skate. Ponas Tyšliava pasilikio su gazieta be skaitytojų ir tapo "Vienybės" graborium".

Tai naivesnio pareiškinio rodos niekas ir parašyt negalėtų. Juk visi žino, jei ne Maskvos pinigai, jei nebegaliniai piknikai ir begaliniai maršrutai, surišti su Maskva ir atgal, "Laisvė" jau seniai būtų užvertus kojas. Tačiau ne apie tai reikalas eina... Mes tik stebimės, kad bolševikiškas laikraštis, prasidėjęs lietuviū darbininko kaukia, drįsta taip šlykščiai pūrvint visus tuos, kurie nepučia į Maskvos duodą.

ŽODYNELIS GREICIAUSIA ISMOKSI ANGLISKĄ KALBĄ Turėdamas kišeninį žodynėli, sutaisytą pagal geriausį kalbamokslinį būdą be niekieno pagelbos išmoksi kalbėti, skaityti ir rašyti. Kaina \$1.00 AMERIKOS LIETUVIS 14 Vernon Street Worcester, Mass.

"ATGAILA" – TRIJŲ AKTŲ TRAGEDIJA

Parašė J. STEPONAITIS — Mintis iš KUN. J. SPILMANO Apysakos:
"A Victim to the Seal of Confession"

(Tasa)

MOTINA:—Mane klebonas žada priimti čia gyventi.
ZUZANA:—Jis apie tai jau kalbėjo su parapijonais.
MOT.:—Kažin, ar parapijonys nebus priešingis?
ZUZ.:—Man rodos, kad tam pritaria.
MOT.:—Man taip linksma, net verkti norisi...
ZUZ.:—O, tai žinoma... (Įeina kunigas. Zuzana išeina).
KUN.:—Mamyte, mane šaukia prie ligonio.
MOT.:—Ak, tai ir aš važiuosiu sau...
KUN.:—Nevažiuok, mamyte, parvažiuosiu rytoj. Apžiūrėk čia viską, pažiūrėk, kambarį norėsi užimti. Pernakvosiu ir ryt sau parvažiuosiu.
MOT.:—Bet jei sunelis greit negrįši, tai...
KUN.:—Taigi, dėl to ir noriu, kad pasiliktum. Žinai, turiu didelę sumą pinigų. Rytoj ateis jų pasiimti. Štai aš juos idėjau į spintą ir palieku raktą. (Ieško rakto). — Bet kurgi aš jį dėjau? Mat, kaip pamačiau mamytę ateinant, tai nei nežinau, kur ką dedu.
MOT.:—Žiūrėk, kunigėli, gal kišenėse kur.
KUN.:—Tai nieko, atsiras. Turiu kitą tokį.
MOT.:—Ar toli šaukia prie ligonio?
KUN.:—Gana toli. Dabar keliai blogi, tai ir paskubint negalima.
MOT.:—Jei reikalas, tai pasiliksiu.
KUN.:—Tai, p, mamyte. (Rengiasi). — Jei iki nakties nepareičiau, tai eik, štai, į kambarį ir gul. Arba, jei bijosi, tai prie Zuzanos kambario yra kitas, gul tenai. Sudiev, mamyt!
MOTINA:—Sudiev, sudiev... (Uždanga. Galas Pirmo Akto)

ANTRAS AKTAS

Scena ta pati

ZAKRISTIJONAS (per kairiąsias duris po valiai kiša galvą, dairiasi. Pamatęs, kad nieko nėra, prasidrasina ir įeina):—Nieko nėra, — bažnyčioj, taip sakant, meldžiasi... Kad juos perkunai, su tokiu gyvenimu! Ketinau važiuoti į kitą miestą, bet ar toli gali važiuoti su mano pinigais? Ne, aš turiu pasiimti tą glėbį pinigų! Jisai kunigas, tai galas jo negriebs, gaus daugiau. (Ciupinėja sau sprandą, tai koją). Taryt sprandas nulūžo, o štai koją gelia, negaliu paeiti. Ir kur gi nė! Ištupėk kampe nesijudindamas visą naktį! Pasijudinsi, — išgirs ir prapuoliai! Na, bet tas mano slapstymasis nenueis už dyką! (Girdisi bildesys). — Jau tik velniai ateina, reikia vėl slėptis! (Išeina per kairiąsias duris. Įeina Zuzana).
ZUZ.:—Ir kurgi aš tą peilį nudėjau? (Ieško, visur žiurinėja). Nežinau nei ką daryti... (Įeina kunigas).
KUN.:—Na, o ko tu tokia susirupinus?
ZUZ.:—Kur gi nebūsi susirupinus, klebone, duonai riekti peilio nerandu...
KUN.:—Tik dėl to, tai nereikia nervotis nei rupintis. Tik biskutį kantrybės, paieškok, ir rasi.
ZUZ.:—Ieškau visas rytas, jau ir kantrybės netekau. Jau laikas pusryčius duoti, o čia peilio nerandu... (Įeina motina).
MOT.:—Labas rytas, visiems!
KUN.:—Labas rytas, mamytė!
MOT.:—Kiba ką pametėt, kad lyg ko ieškot?
KUN.:—Zuzana peilių neranda.
MOT.:—Ieškokit, kol aš tebesu. (Zuzana išeina).
KUN.:—Na, mamytė, kaip miegojai?
MOT.:—Taigi, laukiau, laukiau, nesulaukiau, ir nuėjau gulėti.
KUN.:—Gerai padarei, kad ėjai gulėti, nes aš ilgai užtrūkiau.
MOT.:—O jau tie pinigai, tai man nedavė ramumo, ir turėjau pasiimti ir pasidėti prie savęs, į lovą.
KUN.:—Nereikėjo taip rupintis. Tuoj gal ateis geroji moteriškė ir išsineš.
MOT.:—Nugi, sakau, jei kas išlaužtų nakčią ir paimtų pinigų, tai supelįs pražūtumei.

KUN.:—Žinau, žinau. Mamytė visuomet tokią rupestingą. Bet dabar eikime pusryčių.
MOTINA:—Eikime, eikime, nes man reikės važiuoti namo. (Abudu išeina per dešniąsias duris. Zakristijonas vėl įeina apsidairdamas).
ZAKR.:—A, pusryčių! O aš dar ir be vakarienės! Aš niekuomet taip nenorėjau valgyt, kaip dabar. Kiba kas man vidurius išskrodė? Na, pavalgysiu ir aš... Visgi, manau, tas greitai jau baigsis. Aš prie tų pinigų turėsiu prisitaikyti! (Girdisi bildesys). — Va, vėl turiu bėgti pasislėpti. (Išeina. Įeina kunigas ir Braikienė).
KUN.:—Matote, ponias Braikienė, tik ką išleidau savo mamytę namo, ir tamsta atėjai; svečių vis turiu ir turiu!
BRAIKIENĖ:—Gaila, kad nepasiskubinau, bučiau susipažinusi.
KUN.:—Labai gera, toji mano mamytė!
BRAIKIENĖ:—Aš tikiu, nes ir sunus labai geras.
KUN.:—Mes ir apie tamstą kalbėjome.
BRAIK.:—Apie mane?
KUN.:—Taip. Mat, mano mamytė labai džiaugėsi, kad galės su manim gyventi.
BRAIK.:—Kurgi nesidžiaug, vargšė senelė...
KUN.:—Tai dabar aš turiu tamstai perduoti pinigų. O tas nuo manęs nuims didelę našta. (Paima pinigų iš spintos, deda ant stalo). — Susidaro gan didelė suma.
BRAIK.:—Ačiu Dievui už žmonių geraširdumą...
KUN.:—Su tiek pinigų, tai bus galima drąsiai pradėti darbą. Bet į ką čia tamstai juos surišus?
BRAIK.:—Nugi štai, tamstos šituo skepetuku susirišiu ir parsinešiu.
KUN.:—Tik susimildama, saugokitės, nes pinigais greit suuodžiamas...
BRAIK.:—Niekam nei į galvą neateis, kad taip paprastam rušuly butų pinigai.
KUN.:—Jei palauksi, tai aš ką nors surasiu.
BRAIK.:—Ne, ne, tėveli, aš tuoj bėgu!
KUN.:—Nu tai vistiek, reikia ką nors paieškoti. (Išeina. Braikienė ant stalo pasidėjus pinigus rišasi. Zakristijonas po valiai prasidaro duris, žiuri. Toji gi nusisukus, jo nemato. Zakristijonas pirštų galais artinasi iš užpakalio. Iki prisiraitina praeina ilgokas laikas, nes zakristijonas eina ir vėl traukiasi, bijo kad kas nepamatytų. Pagaliau prieina ir užsimojęs duria peiliu Braikienėi į nugarą. Toji tuoj susmunka. Zakristijonas paima ją ir išvelka per kairiąsias duris. Paskui pasiima pinigų ryšulį ir patis išeina. Įeina kunigas).
KUN.(apsidairęs):—Ponia Braikienė išėjo. Nei nelaukė iki sugrįšiu. Na, gal jau reikėjo skubintis. Tai gerai. Aš irgi turiu daug darbo. (Išeina. Zakristijonas vėl įeina).
ZAKR.:—Gavau tai gavau, — atsiekliau savo tikslą, bet kur dabar gali eiti? Juk bile kas gali pamatyti. Ne, ne! Aš negaliu niekam rodytis. Dabar visi žino, kad aš išvažiuoju į kitą miestą. Taip, aš negaliu rodytis. (Pauza). Turiu laukti iki pritems, tuomet bus lengva pasprukt. Lauksiui, jei nepastipsiu badu. Kad nors duonos plutele turėčiau, ar nors virtą bulvę perkastl... Štai, pinigų turiu visą glėbį, o reikia badauti. Ar tai nekeistas pasaulis? (Dėlrosi, susipurto, pradeda nusigąsti). Jau man ir baimė pradeda į galvą listi. Tai pirmą kartą savo gyvenime papildžiau žmogžudystę. Daugiau to nedarysiu. Ima juos bala ir pinigų. Visgi reikia kentėti: alkį, baimę, neramumą. (Pauza). Aš netikėjau į velnius, bet kas mane daugiau galėtų taip gązdinti, jei ne velniai? O gal štai (rodo ranką į kairiąsias duris) toji negyva moteris? Ne, aš ją perdūriau peiliu ir ji jau su kišu pasauliu turi reikalus. Sakoma, Dievas kartais baudžia žmogų ir šiame

Imigracijos Permainos

Nesenai prezidento Roosevelto egzektivyvis įsakymas suvienijo Imigracijos ir Naturalizacijos biurus į vieną biurą. Štabai abiejų biurų sumažinti net 250 darbininkais.

Tas suvienijimas yra vėliausias iš kelių išsivystymų, kurie pažymi perkeitimą imigracijos į šią šalį. Kuomet dešimtys metų atgal suvirš pusė milijono ateivių kasmet atvyko į Šv. Valstijas, šiandien tik apie 1/20 dalis tos sumos atvyksta. Ir, toliaus, del kiekvieno imigranto net trys išvažuoja. Pereitais fiskališkais metais net 23,068 imigrantai įvažiavo į šią šalį kuomet 80,081 apleido Šv. Valstijas apsigyventi kitur.

Užpakaly šio imigracijos pakaitimo stovi ekonomiškos aplinkybės ir pervedimas varžingų imigracijos įstatymų. Po dabartiniu imigracijos įstatymu 153,831 ateivis leidžiamas per vienus metus iš kvotinių šalių, bet nenustatyti skaičiai iš Kanados, Meksikos, Kubos ir Centralės ir Pietinės Amerikos šalių. 1917 m. imigracijos įstatymas pavelino Prezidentą Hoover'į 1931 m. įvesti punktą "nei vienas ateivis kuris gali tapti visuomeniška sunkenybe nebus įleistas". Tas ant syk sumažino imigrantų skaitliū iki 35,576 — 1932 m. ir buvo dar mažesnis sekančiais fiskališkais metais.

Ir šiandienos sunkūs laikai privertė labai daug ateivių išvykti iš šios šalies į kitas šalis. 1908 m. sekant tu laiką ba sija depresija, beveik 400,000 apsigyvenusių ateivių apleido šią šalį. Daugelis sugrįžo kuomet biznio aplinkybės pagerėjo. Bet tas šiandien negali įvykti, nes išvažuojan tieji ateiviai negali lengvai sugrįžti tik įeigu su savim išsiveža sugrįžimo le dimus.

Pasiekiant augščiausią laipsnį 1907 m., kuomet suvirš 1,285,000 ateivių atvyko į Amerika, imigracija jau pasaulinio karo dienose pradėjo mažėti. 145,000 Europos imigrantų atvyko 1916 m., ir tik 31,000 žmonių 1918 m. Bet po pasaulinio karo, imigracija iš Europos atsigavino, pasiekiant net 650,000 žmonių 1921 m. Bet, 1921 m. kvotos įstatymas sulaukė imigraciją kiek nors ir kvotos įstatymas iš 1924 m. ir galų gale "tautiško paėjimo" įstatymas.

Netikėta, kad Šv. Valstijos sugrįž prie imigracijos nusistatymo kuris ėjo galėn prieš pasaulinį karą. Paprastai, palinkimas yra žiūrėti į imigracijos istoriją į Šv. Valstijas kaip "uždaryta knyga" prie kurios, tik keli, įeigu kiek nors svarbų skyrių bus pridėta. Pažiūrėkime į puolančią gimimų ratą Europos šalyse. Per daug šimtmečių gimimo rata Europos šalių buvo apie 40 gyvų gimimų ir metus del kiekvieno 1,000 gyventojų. Bet pradžioje dabartinio šimtmečio gimimai pradėjo pulsti ir po pasaulinio karo žymiai nupuolė. G'm mų ratą nupuolė Italijoje nuo 29.7 — 1921 m. iki 24.9 — 1931.; Vengrijoje nuo 29.4 iki 23.2; Bulgarijoje nuo 39 iki 29.3; Ukrainijoje nuo 42.7 iki 30.1.

1931 m. buvo 17.4 g'mimų del kiekvieno 1,000 gyventojų Francijoje; 16 Vokietijoje; 15.8 Anglijoje; 14.8 Švedijoje. Ir su šituo žymiu nupuolimu problemas perdidelio gyventojų skaičiaus visai išnyko, ir Europos tautos, be gyventojų perviršaus visai nesiinteresuos imigracija.

Ir sustabdymas imigracijos atsilieps šioje šalyje įvairiuose buduose.

Tik pradėti, ateities charakteristikos gyventojų prigulės nuo gimimo ratų įvairių tautiškų grupių šioje šalyje, ir ne atvažiavimui naujai atvykusių kaip iki šio laiko buvo.

Gyventojų išsiplatinimas šioje šalyje irgi sumažės. Nekurie garsūs Amerikos sociologai mato nesimainantį gyventojų skaičių šioje šalyje sekančiais trisdešimts arba keturiasdešimts metų.

Nuo 1900 m. į šią šalį atvyko 10 vyrų del kiekvienos moters. Oficiališkas imigracijos rekordas pradėtas 1820 m. Tas parodo mažiaus kaip 43,000 asmenių įleisti į Šv. Valstijas per 1821 — 1830 m. Trečiame periode nuo 1831 iki 1840 m. suvirš 599,000 atvyko, ir kitais de-

pasaulyje. Man labai neramų, man bangu! Ne kartą, juk tokiame padėjime žmogus ir iš proto išeina; kartais nusižudo. Bruuuu! Velyt bučiau nežudęs. Kur dabar dėtis? Žmonės tuoj pažįs, kad aš kaltau, nes nepajėgsiu susivaldyti. (Pauza). Sako, išpažintis žmogų suramina... (Gir-

SVEIKATOS SKYRIUS

Šį skyrių tvarko ir prižiūri
AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo Dr. G. Bložis

BAKTERIJŲ VEIKMĖ (Tęsinys)

Na, o iš kur tie puliai darosi? Kaip jau pirmiau minėjau, kad nieko naujo negalima pagaminti, o vien tik pakeisti iš vienos formos į kitą tam tikroms aplinkybėms susidarius. Štai ir čia, aplinkybėms susidarius, bakterija ir pasinaudoja tuo. Bakterijai veikiant, smegenys puna ir virsta į pulius, o žmogus, valgydamas arba seiles rydamas, ryja tuos pulius ir nuodija savo kūną, iš ko užsikrečia įvairiomis ligomis. Gavęs ligą ir negalėdamas kęsti eina pas daktarą, o dėl tokių užsinoudijimų net ir daktarui sunku suarsti ligą. Pagalios, po ilgų tyrinėjimų suranda, kad tai buvo blogų dantų priežastis. Bet kiek reikia kentėti ligoniui ir jo kišenei ir, galų gale, jis turi eiti pas dantų daktarą.

Kas tada atsitinka su dantimis? Smegenys nupuna, dantys pasilieka pliki ir patys pradeda virsti į vieną arba į kitą pusę, nes nebėra kaip laikytis, nes raumenys supuna, kurie laikė dantis kaule. Tai matome kaip bakterija veikia ir ką padaro burnoje.

Dabar kyla klausimas, kaip to visko išvengti? Atsakymas lengvas. Eik pas daktarą. Aš sakyčiau, kad jau visai apsilėidus, ir daktaras daug negali gelbėti. Visų pirma, užsilaikyk švariai, ypatingai burną, nes ten bakterijos visuomet laukia kuno silpnėjimo ir prie pirmos progos veikia, kiek jos gali, o nešvarumas joms ir suteikia tą progą. Kitais žodžiais galima pasakyti, arba paaiškinti, kaip ligos išvengti: kada vienas pasitraukia iš vietos, tuomet kitas užima jo vietą. Kuomet švarumas viešpatauja, tai nešvarumui nėra vietos. O kai tik švarumas apleidžia, tuomet nešvarumas užima jo vietą, gi prie nešvarumo tuojau ir bakterijos, o prie bakterijų tuojau ir įvairios ligos prikimba.

DANTŲ PUVIMAS

Dantų puvimas nėra taip gerai suprantamas, kaip kad smegenų uždegimas, arba pyorrehia alvioritis, ir apie tai yra bent keletas te-

šimts metų 1,713,000. Bet nuo 1901 iki 1910 buvo 8,795,000 įleista. Per visą laiką nuo 1820 m. iki liepos mėn. 1933 m., 37,917,790 žmonių atvyko į Šv. Valstijas.

Yra dviejų atskirus laikai imigracijos judėjime. Nuo 1820 m. iki 1882 m. beveik visi įleisti ateiviai atvyko iš šiaurvakarinės Europos; Didžiosios Britanijos, Airijos; Vokietijos ir Skandinavų šalių. 1882 m. kuomet judėjimas iš šiaurvakarinės Europos pasiekė augščiausią

orių, kodėl dantys puva. Aš čia visų tų teorijų neaiškinasiu, tik paminėsiu tą, kuri jau šiandien moksle yra pripažinta. Tai yra Dr. Millerio teorija.

Sulyg Dr. Millerio po kiekvieno valgio dantys turėtų būti išvalyti. Nevalius pašilikusio maisto, iš tarpo dantų ir iš jų anatomiškų ravelių, ypatingai kurių blogai susiklasifikavę, tuomet pradeda veikti ant to maisto tam tikra chemikalinė reakcija, paversdama jį į krakmolą, o iš krakmolo į cukrų, iš cukraus į laktišką rugštį, o toji rugštis suminkština enamelį ištirpudama iš jo kalkališkias druskas ir atidaro kelią bakterijoms tolyn į dantiją, o vėliau į gyvį ir į kraujagysles ir paverčia danties dalį į puvesius.

Kur puvimas prasideda? Jis prasideda ypatingai vaikų dantyse. Anotomiškuose rėvuose, anotomiškose duobelėse, kurie randasi ant kruminių dantų, taipgi tarp dantų, ir prie smegenų nuo veido pusės, dažniausia ant priešakinių dantų. Tas puvimas toli nueina visai nejučiomis. Tik tuomet sužinome, kada jau dantys pradeda bijoti šilto ir šalto. Puvimui išiveržus į anotomiškus ravelius, danties nebėra, o vien tik enamalis apgaubęs puvesius lig kiaušinio kevalas; viduryje vien tik denteilijos puvesiai. Toks dantų puvimas labai daug žmonių apgauna; jie net suvėluoja eiti pas dantų daktarą, iš to priseina gyvį prarasti arba net ir visą dantį.

Fakusinė infekcija, tai yra apskritolėlis, apsikrėtęs bakterijomis, kurios naikina kuną ir gamina pulius. Nebūtų labai blogas dalykas, kad ta infekcija užsibaigtų tik suteikdama toje vietoje nepatogumą arba skausmą. Bet iš tos infekcijos puliai dažnai papuola tiesiai į kraują cirkuliacija, o patekę cirkuliacijon plaukia į visas kuno dalis, lig koks šapas papuolęs į upelį. Ir kada tie puliai papuola į mažas kraujagysles, tuomet ten apsistoja ir pradeda sukti sau lizdą suteikdami vienokią ar kitokią ligą. Tai bakterijų burnoje veikimo rezultatas.

laipsnį, 87 iš kiekvieno 100 Europos imigrantų paėjo iš tenais. Bet įvyko permaina, ir 1907 m., kuomet daugiausia atvažiavo, 81% Europos imigrantų atvyko iš pietinių ir rytinių šalių, ypatingai iš Austrijos-Vengrijos, Italijos ir Rusijos.

Penkios šalys pasiuntė daugiau kaip 4,000,000 imigrantų nuo 1820 m., Vokietija 5,918,000; Italija 4,665,000; Airija 4,586,000; Didžioji Britanija 4,135,000; Austrija-Vengrija 4,134,000. — F. L. I. S.

(Bus daugiau)

PASIKALBĖJIMAS SU JANUSKEVIČIU

(Taša nuo 4-to puslapio)

pinigų reikia, o litų trūksta. Abelnai, trečiu kartu bėsilankydamas Lietuvoje, vis daugiau visko patyriau ir mačiau. Šį metų su automobiliu teko apvažiuoti visą Lietuvą ir artimiausią susipažinti su Lietuvos žmonių gyvenimu, tačiau viską išsąsąsoti, jums negalėčiau; sakau tik tai trumpai ir paviršutiniškai, delto, kad gilintis į visus gyvenimo bei pramonės reikalus neturėjau progų ir laiko, nes nuvykau filmų, o ne tyrimo ir žinių rinkimo reikalais. Vienok gi gana plačiai teko išsikalbėti su ukninkais, miesto gyventojais, valdininkais, visuomenininkais-veikėjais ir laikraštinkais. Žodžiu, aktuališka savo akimis mačiau šį kartą Lietuvoje budamas kur kas daugiau ir visko patyriau daugiau, ypatingai pavergtam krašte — Vilnijoje. Galia pasakyti, kad ekonominis, politinis, kultūrinis ir visais kitais atžvilgiais, Lietuva daug laimingesnė negu kitos šalys; jos žmonių gyvenimas, mano supratimu, kur kas geresnis negu jos tūlų kaimyniškų tautų, pavyzdin, lenkų ar vokiečių.

Nuotaika Rami. Viltis Yra.

Galii pasakyti, kad politišku atžvilgiu, nuotaika Lietuvoje nebloga; gi santvarka ir neblogesnė negu seniau buvo. Ekonominė atžvilgiu, kad ir sunku daugeliui žmonių gyventi, tačiau jie dar nebaudauja, skurdo netiek daug pergyvena kaip Suvienijotose Valstijose bei kituose kraštuose. Žodžiu, nusiskundimų yra daug; miestuose šį kartą pastebėjau ir išmaldos prašancius, bet tokių dalykų yra visur, tačiau viltis yra, kad netrukus ir Lietuvoje laikai pagerės. Kuomet jie m s papasakojau kas dedasi turtingoje Amerikoje ir kitose šalyse, tai lietuviai ukininkai pakraipo galvas, patrauko pečius ir sako: "gal Tamsta ir teisybė sakai". Pavyzdin, kuomet pasakiau, kad Amerikoje tik per vieną metų 10 tukstančių ukininkų tapo išlicitavota. Tai jie nustebę, sakė, kad esą netikėtinas dalykas. Žodžiu, pasiklausę ukininkai ir darbininkai pasakojimų apie kitų kraštų žmonių krizio metu gyvenimą, arba, kurie laikraščiuose išsiskaito, tai galų gale prieina išvados, kad Lietuvoje geriausia gyventi! Todel, sakau, kad ekonominio gerbuvio viltis Lietuvos žmonėse randasi; gi politiniu atžvilgiu, šalies tvarka, rodosi ukininkai ne labai domisi; yra tokių, kurie nepatenkinti, kiti nepaiso. Miestuose darbininkai taipgi dvejojai dabartinį rėdą įvertina.

Bet dėja, kitų luomų bei klasų žmonės, ypatingai inteligentija, baltkalnieriai, o labiausia politikieriai ir tuli laikraštinkai bei visuomenininkai, žinoma, skundžiasi: mat, sako, cenzura tebėra ir tam panašiai. Partinės organizacijos dar nėra laisvos ir susirinkimai jų be valdžios leidimo nevykdomi, kartais tuloms organizacijoms apskričių viršininkai leidimų neduoda susirinkimams. Bet žmonės pripranta prie visko, tatau daugumas jų priprato prie dabartinės santvarkos; žodžiu, nuotaika Lietuvoje pakencijama žiurint laikinai gyvenančio žmogaus akimis. Taigi, toki įspudį gavau ir aš budamas Lietuvoje. Man rodos, kad tenai viskas gerai ir kitaip negali but. Bet tuli aiškina, kad butų žymiai geriau, jei butų daugiau politiškos laisvės. Tačiau aš tankiai pamanydavau, kad Lietuvoje yra žmonių, kurie laisvėmis nemoka naudotis, kad disciplina, griežtumas, daugeliu atžvilgiu butinai reikalinga. Tokia nuomone, radau pas daugelį įvairių sluoksnių žmones. Dabar, toki laikai, kad veik visam pasauly demokratią pergyvena krizį, o Lietuva yra viena iš tų šalių.

Gi kultūrinis progresas labai žymus. Jaunimas mokinasi, seniai ir daugiau susipratę yra apšvietos spindulėlio apšviesti, Jau na gentkartė pavyzdinga. žinoma, kukalių rasime tarpe grudu, bet "kukaliai" mažinasi kiekvieną metų; baigę mokyklas jaunuoliai, jau sugeba praktiškiau ir tobuliau prie gyvenimo prisitaikinti. Inteligentų Lietuvoje netruksta. Randasi ir specialistų įvairių profesijų ir amatų. Sakau, Vlada, nepažintai Lietuvoje, jei patektai į ją dabar. Lietuva jau ne tas kraštas kokiu jį palikai 20 metų atgal. Važiok, tavo namiškiai laukia tavęs. Pats tenai daug patirtai ir amerikiečius tinkamai informuotai apie seną tėvynę, nes netingi ir plunksną gerai apsuki—juokavo p. Januškevičius. Tačiau man visgi jo pasiulymas parupo.

(AUTORIAUS PASTABA: Sekančiame "A. L." Nr. bus plačiau aprašytas p. Januškevičiaus filmavimo maršrutas kelionės įspudžiai po Lietuvą nors nemalonų, bet kurjožiški atsitikimai su automobiliu keliaujant bei filmuojant viską kas įdomu. Taipgi, apie mūsų lakunų tragediją, jų sutikimą ir laidojimą, kariuomenės manevrus, etc.).

Kelionė į Ašigali Seniau

Dabar bausiai nepatogu į ašigalius važiuoti. Žiurėk, "Grafas Cepelinas" išlėkęs nebeat-sako, žiurėk "Nautilus" kažin kur daužosi, gerus žmones gaudydamas... O seniau to nebuvo. Budavo, kas tik panorės į kurį nors iš ašigalių važiuoti — prašau, ponas, užimti vietą!...

Bagdado aikštė. Oro susisiekimo stotis. Padaryta, kaip platus paminklo pastovas, o ant jo kylimas. Ir — stotis. Kylimas tarnauja tarptautiniam susisiekimui, (kaip daug kam iš anų laikų istorijų žinoma). Apie skrendantį kylimą, manau, kiekvienas iš mūsų bus girdėjęs. Tai toks kylimas šiandien labai apstotas Bagdado aikštėje. Mat, pirmą kartą vienas turtingas pirklys nori juo į Ameriką lėkti. Kad butų tiesiau, jis pasirinko kelią per šiaurės ašigali. Amerikoje reikia ryšius su indėnais užmegsti. Jie daug karolių ir veidrodukų gali išpirkti... Šiaip, kasdėn, nustatytomis valandomis, mažai kas į išlėkiantį kylimą kreipia dėmesio, nes tarptautinis susisiekimas juo — paprastas dalykas.

Minioje basi policininkai taiso kelią. "Praleiskite, prašau! Praleisk, rupužė!" Eina pirklys. Viena tarba su prekių pavyzdžiais, kita su pinigais. Daug kas kelionėje gali nutikti, ką gi valgsi?..

Kai pirklys užlipo ant skrendančio kylimo valstybiniai nusistatūsioji visuomenės dalis emė jam garsiai ploti. "Eiviva!" — buvo girdėtis, o: "Kad tu kur išlėktum!" netaip garsiai buvo girdima...

Pirklys apžvelgė minią. Kaip ir tinka demokratinės šalies žmogui, nieku į minios sveikinimą neatsakė...

Atbėgo pasivėlavęs šoferis. Atbėgęs užsoko ant kylimo, pirmą užmesdamas gitarą.

"Na, laikas!" — tarė pirklys. "Taip, laikas!" — atsakė šoferis ir emėsi darbo.

Jus, dabartinių laikų žmonės, manote, kad ir tuomet šoferio darbas buvo toks sudėtingas, kaip dabar. Visai ne!

Bernas tik parietė kojas, paėmė į rankas gitarą, patampė stygas ir kad užrėš:

— Počemu ty bledny, potomu čto bedny... žmonės sušuko:

— Lekia! Jau lekia!..

Ir tikrai, gražiai pakilęs nuo pastovo, virš miesto rotušės, palenkdamas vieną skverną skrendant pro pačią bokšto viršūnę, kad neužklūtų, plaukė oru Bagdado kylimas...

Viena geraširdė bobelė apsašarojusi pažiūrėjo į viršų ir ir gailiai tarė:

— Kažin, ar begriš, apsaugok jį, Alache?!... Geras žmogus buvo! Biedniems vis per Kalėdas pietus iškeldavo!

Bet kita rytą visi Bagdado laikraščiai didelėmis raidėmis rašė:

SIAURĖS AŠIGALIS PER-SKRISTAS

"Pusę pirmos naktį Amerika pasiekė kylimas, kuris vakar išskrido iš Bagdado. Indėnams triukšmingai sveikinant kylimas nusileido vidury aikštės Timbuktu (Red. priedaša: Ar tik ne radio klaida, nes mūsų žiniomis Timbuktu yra Afrikoje). Bagdado pirmas pilietis buvo karštai priimtas ir tą pačią dieną padarė gerą apyvartą su veidrodėliais ir karoliais. Numatomas ekonominio krizio galas visame Bagdado, nes dėl padidėjusio eksporto bus galima bedarbių nebešaudyti".

Tai taip, mano mieli, anais gerais laikais į šiaurės ašigali kellaudavo. Ir jokių ten sričių ašigalyje nebuvo, iš kuriu nebūtų buvę galima susisiekti per radio. Priešingai, paties ašigalio perskridimo momentu šoferis ant kylimo skambino:

— Ech, polnym polna moja korobuška, jest v niej sitec i parča...

O visi Bagdado radio zuikiai (ten kitokių nėra) aiškiai tą girdėjo, ir pirklio žmona, išgirdusi, kaip šoferis, perskridęs ašigali, šuktelėjo up! su palengvinimu tarė:

Och!.. Mon prisiega! Arėjas Vitkauskas

ers during the six months preceding the date shown above is (This information is required from daily publications only).

Gabriel A. Kyba, publisher, Sworn to and subscribed before me this seventh day of October, 1933.

Josephine Leonaitė Notary Public Commission expires April 3, 1936.



LIETUVA Gyvuose ir Kalbamuose Paveiksluose

Angia Juozas Januškevičius, Jr., bendradarbiaujant "Amerikos Lietuviai"

Juozas Januškevičius ką-tik grįžęs iš Lietuvos ir su savim parsivežė nufilmavęs visą Lietuvą su jos sostine Vilniū. Bus rodoma **SEKMADIENY, SPALIO 29, KAIP 3-ČIA VAL.**

— ir — **PIRMADIENY, SPALIO 30, KAIP 7:30 VAKARE**

(Bus rodomi skirtingi paveikslai abėjose dienose)

LIET. UKĖSŲ KLIUBO SALEJE, 12 VERNON ST. Worcester, Mass.

Ticketus gali iš anksto pasipirkt "Amerikos Lietuvis" knygyne, 14 Vernon St., Worcesteri **IŽANGA SUAUGUSIEMS 35C; VAIKAMS 15C**

Čia tiktai talpinam dalį tų paveikslų, kurie bus rodomi virš pažymėtose dienose: **Darius ir Girėnas kalba lietuvių kalboje New Yorke prieš išskridimą**

Katastrofos vieta Vokietijoje, Soldine, ir sudužęs lėktuvas

Pasitikimas lakunų kunų Kauno Aerodrome Chicagos lietuvių vainiko uždėjimas ant Lituanicos liekanų Karo muzėjuj, Kaune Karo-Muzėjuj, sudužusis lėktuvas Lituanica Dariaus-Girėno vardu gatvė, Tauragėj.

Iš visos Lietuvos, Suvalkijos, Žemaitijos, Dzūkijos ir Klaipėdos Krašto didesni miestai Kaimai, bažnyčios, laukai atlaidai ir laukų darbai Lietuvos kariuomenė, kariuomenės manievrų kautynės, tankai ir lėktuvai.

Sporto Šventė Juodkrantėj Rugiapiutė ir pabaigtuvės. Lietuvos Angliakasyklos-Durpynai, kaimas ir Dirbimas.

Aero Kliubo Aviacijos Šventė Gegužinė ir Jaunimas.

Taipgi ir daug kitų gražių bei įdomių paveikslų **Paveikslai kalbami ir su dainomis ir muzika VILNIUS**

Lietuvos Sostinė, Vilnius, lenkų pagrobtas **Gedemino Kalnas ir Pilis Lietuvių įstaigos Kun. Kraujalio Kapas Aušros Bromų Vartai Lenkų Karininkai Vilniuje Vilniaus gatvės ir upė Neris Trijų Kryžių kalnas ir kryžiai Vytauto kaulam karstas (grabas) Vilniaus Mugė Turgas Vilniuje ir Vilniaus ukis**

P. S. — J. Januškevičius, Jr., yra vienintėlis filmuotojas, kuris nufilmavęs Darius ir Girėnų kalbant lietuvių kalboje ir vienintėlis Amerikos filmotojas, kuris buvo Lietuvoje šį metų ir nufilmavo Dariaus-Girėno laidotuves, o dabar ką-tik sugrįžęs atvažiuoja į Worcesterį ir spalio (Oct.) 29 ir 30 bus rodomos jo filmos Lietuvių Ukėsų Kliubo saleje, 12 Vernon gatvės. Įsitėmykit dieną išanksto.

STATEMENT

OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION, ETC., REQUIRED BY THE CONGRESS OF AUGUST 24, 1912.

Of Amerikos Lietuvis, published weekly at Worcester, Mass. for October 1st, 1933, State of Massachusetts, County of Worcester, ss.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid, personally appeared Gabriel A. Kyba, who, having been duly sworn according to law, deposes and says that he is the publisher of the Amerikos Lietuvis (American Lithuanian) and that the following is, to be the best of his knowledge and belief, a true statement of the ownership, management (and if a daily paper the circulation, etc.), of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, embodied in section 411 Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor, and business managers are: Publisher, Gabriel A. Kyba, Worcester, Mass.; Editor, Josephine Leonaitė, Worcester, Mass.; Managing Editor, Gabriel A. Kyba, Worcester, Mass.; Business Manager, Gabriel A. Kyba, Worcester, Mass.

2. That the owner is: Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass. (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding one per cent or

more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a firm, company or other unincorporated concern, its name and address, as well as of each individual member, must be given).

3. That the known bondholders, mortgagees, and other holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or other securities are: None.

4. That the two paragraphs above, giving the names of the owners, stockholders, and security holders, if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholder or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting, is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiant's full knowledge and belief as to the circumstances and condition under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner; and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscri-

